

RELATIONSHIP ENHANCEMENT OF INFERTILE COUPLE

The effects of relationship enrichment program on compatibility and marital satisfaction of infertile couples

Mohammad Reza Miri

* and Associate Professor, Social Determination of Health Research Center, Department of Public Health, School of Health, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran. (Corresponding Author)
miri_moh2516@yahoo.com

Maryam Alizadeh

MSc Student of Health promotion and health education. Social Determinant of Health Research Center, School of Health, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Narges Moasheri

Instructor, MSc of community health, School of Health, Social Determinant of Health Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Marzeyeh Ataee

Gynecologist, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Mitra Moodi

Assistant professor, Social Determinants of Health Research Center, department of Public Health, faculty of Health, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Received: 02 February 2015

Accepted: 14 July 2015

ABSTRACT

Background and objective: Infertility as a crisis in couples' life, not only creates psychological problems, but also, it can act as a powerful impact on the relationships between couples. The purpose of this paper is to study the effects of relationship enrichment on compatibility and marital satisfaction of infertile couples.

Methods: This is a semi experimental study with pre-test and post-test on control group. Statistical population of this study was an infertile couple in Birjand. The couples were randomly divided to control groups (17 couples) and experimental groups (15 couples). The research instrument was marital adjustment questionnaire. That completed before, immediately and 3 months after intervention. The intervention consisted of 6 training session. Data were analyzed using SPSS software (version 16).

Results: Before the intervention, mean scores were matched the two groups. After the intervention, the experimental group increased average compatibility from $101.5 \pm 22/4$ to 129.33 ± 10.6 , marital satisfaction from $33/8 \pm 8$ to 44 ± 4.8 , marital solidarity from 12 ± 3.8 to 16.1 ± 2.2 , couples agreement from 44.6 ± 10.5 to 54.8 ± 6.1 , expression of love from 11 ± 3.7 to 14.2 ± 1 . ($p < 0.05$).

Conclusion: Relationship enrichment increased the marital compatibility and marital satisfaction. Therefore recommended using relationship enrichment program to increase compatibility and marital satisfaction.

Paper Type: Research Article.

Keywords: Relationship Enrichment Compatibility, Marital Satisfaction, Infertile Couples.

► **Citation:** Miri MR, Alizadeh M, Moasheri N, Ataee M, Moodi M. The effects of relationship enrichment program on compatibility and marital satisfaction of infertile couples. *Journal of Health Literacy and Research*. Spring 2016;1(1):53-60.

بررسی تاثیر برنامه آموزشی غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی زوجین نابارور

محمد رضا میری

* دانشیار دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول).
miri_moh2516@yahoo.com

مریم علی‌زاده

دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

نرگس معاشری

مریبه گروه بهداشت، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

مرضیه عطایی

متخصص زنان و زایمان و نازایی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

میترا مودی

استادیار، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران؛

چکیده

زمینه و هدف: ناباروری به عنوان یک بحران در زندگی مشترک زوجین، نه تنها مشکلات روانشناختی را بوجود می‌آورد، بلکه می‌تواند به عنوان یک ضربه پر قدرت بر علیه سازگاری و رضایت زناشویی زوجین عمل کند. پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی زوجین نابارور انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش نیمه تجربی از نوع پیش‌آزمون- پس‌آزمون با گروه کنترل است. جامعه آماری ۶۴ نفر از زوجین نابارور شهر بیرجند که به صورت تصادفی در دو گروه آزمون (۱۵ زوج) و کنترل (۱۷ زوج) قرار گرفته‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد سازگاری زناشویی اسپاینر بود که قبل از مداخله، بلافاصله پس از آن و سه ماه بعد از مداخله تکمیل گردید. مداخله شامل ۶ جلسه آموزشی بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها توسط نرم‌افزار ۱۶ spss با آزمون‌های آماری و آنالیز واریانس تکرار شده انجام شد.

یافته‌ها: قبل از مداخله دو گروه از نظر میانگین نمره‌ها همسان بودند. پس از مداخله، در گروه مورد میانگین نمره سازگاری از $1.1/5 \pm 22/4$ به $1.1/6 \pm 10/6$ ، رضایت زناشویی از $33/8 \pm 8$ به $4/8 \pm 44$ ، همبستگی دونفری از $3/8 \pm 12$ به $16/1 \pm 2/2$ ، توافق زوجین از $10/5 \pm 44/6$ به $54/8 \pm 6/1$ ، ابراز محبت از $3/7 \pm 11$ به $14/2 \pm 1$ افزایش یافت ($p > 0.05$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد آموزش غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی موثر است لذا جهت افزایش سازگاری و رضایت زناشویی، آموزش غنی‌سازی روابط پیشنهاد می‌شود.
نوع مقاله: مطالعه پژوهشی.

کلیدواژه‌ها: غنی‌سازی روابط، سازگاری زناشویی، رضایت زناشویی، زوجین نابارور.

◀ **استناد:** میری م ر، علی‌زاده م، معاشری ن، عطایی م، مودی م. بررسی تاثیر برنامه آموزشی غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی زوجین نابارور. *فصلنامه سواد سلامت و پژوهش*. بهار ۱۳۹۵؛ ۱(۱): ۵۳-۶۰.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۴/۲۳

ناباروری یکی از مهمترین بحران‌های دوران زندگی است که منجر به بروز مشکلات روانی و تجربیات استرس زای جدی برای افراد می‌شود (۱). مشکل ناباروری در دنیای امروز به صورت یک نگرانی اجتماعی درآمده است و می‌تواند ضربه روانی شدیدی به زوجین وارد ساخته و منجر به عدم تعادل روانی زوجین، طلاق و قطع رابطه بین آنان گردد (۲). نابارور به زوجی اطلاق می‌شود که حداقل یک سال از تصمیم آنها برای فرزند دار شدن بدون استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری گذشته باشد اما موفق نشده باشند و برای درمان اقدام کرده و از سوی پزشک متخصص تشخیص ناباروری داده شده باشد (۱-۵). ناباروری یکی از مهمترین بحران‌های دوران زندگی است که منجر به بروز مشکلات روانی و تجربیات استرس زای جدی برای افراد می‌شود (۱) و باعث اختلال در کیفیت زندگی زناشویی و دلزدگی زناشویی (۶، ۷) و کاهش صمیمیت و ترس از پایان رابطه زناشویی و درماندگی زوجین می‌شود (۷). ناباروری زندگی زوجها را با یک سلسله فعالیت‌های پر زحمت درمانی، مشکلات مربوط به تمایل جنسی و روابط زناشویی، کاهش صمیمیت زوجین، احساس گناه، ناامیدی، افسردگی، کاهش احساس عزت نفس و رضایت زوجین و احساس خلا (۸ و ۹) اختلال در کیفیت زندگی زناشویی، ترس از پایان رابطه زناشویی و درماندگی (۵ و ۷) و حتی باعث ایجاد تحول روانشناختی در زوجین نابارور می‌گردد (۱۰ و ۱۱). نتایج برخی مطالعات نشان می‌دهد که امروزه میزان ناباروری در کشورهایی که میزان باروری بالایی داشته اند، رو به افزایش است (۲). هم چنین محققان ارتباط قوی بین ناباروری و طلاق پیدا کرده اند (۱۲). ملایی نژاد در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسید که تنیدگی ناشی از ناباروری موجب بروز اختلالاتی در روابط زناشویی و کاهش رضایت از زندگی در زنان نابارور می‌گردد (۱۳) ناباروری و درمان آن به عنوان یک بحران در زندگی مشترک و تداخل در نقش و هویت افراد، نه تنها مشکلات روانشناختی را بوجود می‌آورد، بلکه می‌تواند به عنوان یک ضربه پر قدرت بر علیه روابط بین زوجین عمل کند (۱۴) (zarez)

۲۰۱۵ # ۸; amanelahifar a; # ۲۰۱۲, ۶). این مساله زمانی مهم تر می‌شود که بدانیم سازگاری و رضایت زناشویی مهم ترین منبع حمایت در زمان درمان ناباروری است (۹). تحقیقات نشان می‌دهد که ناباروری تاثیر معناداری بر عملکرد جنسی، رضایت زناشویی و اختلالات هیجانی افراد در مقابله با ناباروری، دارد (۷) براساس مطالعات انجام شده ۸۰ درصد افراد نابارور دچار یک اختلال روانشناختی شامل عدم رضایت زناشویی، اختلال در روابط بین زوجین، عدم رضایت جنسی، کاهش میل جنسی، خشم و تاثیرات منفی عاطفی می‌شوند (۱۵). در مطالعات بسیاری تاثیر منفی ناباروری بر سازگاری زناشویی و رضایت زناشویی، افسردگی و کاهش کیفیت زندگی زناشویی نشان داده شده است (۱۶). امروزه روش‌های متعددی برای افزایش کیفیت زندگی زناشویی و آموزش مهارت‌های ارتباطی زناشویی وجود دارد از جمله روش‌هایی که برای ارتقا روابط زناشویی قابل استفاده است شیوه‌های غنی‌سازی است (۱۷). غنی‌سازی حرکتی برای رشد رابطه زناشویی است و به تقویت رابطه از طریق ایجاد اهداف و جهت‌هایی برای ازدواج می‌انجامد براساس تحقیقات انجام گرفته شیوه غنی‌سازی روابط (RE) ' بیشترین میزان اثربخشی را دارد (۱۷) و (۱۸) و به افراد کمک می‌نماید تا روابطشان را بهتر کنند و در عین حال کیفیت این روابط را در طول زمان حفظ کنند این رویکرد یک الگوی آموزشی تعلیم مهارت برای بهبود رضایت و ثبات رابطه زوجی است. در این الگو زوج‌ها یاد می‌گیرند چگونه نسبت به هم پیشداوری، پذیرا و همدل تر باشند و پژوهش‌های زیادی اثربخش بودن رویکردهای روانی-آموزشی مبتنی بر مهارت آموزی را در حوزه مسائل زناشویی نشان داده است (۱۸) مارچند^۲ و هوک^۳ در تحقیقاتشان نشان دادند که زوج‌های تحت آموزش غنی‌سازی ارتباط، سطوح بالاتری از ارتباطات را نشان دادند (۱۹) و سازگاری زناشویی بالاتری را نشان داد (۱۸). کاسون، گیل و باکوم^۴ به اثر بخشی غنی‌سازی روابط بر ابعاد روابط زناشویی

1. RE :Relationship enhancement

2. Jennifer Marchand

3. Ellen Hock

4. Carson, Gil, and Baucom

پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که غنی‌سازی روابط باعث افزایش رضایتمندی زناشویی، استقلال، صمیمیت و پذیرش در بین زوجین شده است و همچنین نتایج پیگیری بعد از ۳ ماه نشان داد که مداخله اثربخشی خود را همچنان حفظ کرده است (۱۷، ۱۸). در ایران تاثیر برنامه غنی‌سازی ارتباط در افزایش رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی و کیفیت روابط زناشویی زوجها تایید شده است (۱۷، ۱۸، ۲۰). مطالعه سازگاری زناشویی می‌تواند به معنای مطالعه مواردی از قبیل، ارزیابی ذهنی فرد نسبت به همسر خود (۱۲) خوشبختی در ازدواج، رضایت از ازدواج، ارتباط همراه با رضایت متقابل، توافق در تصمیم‌گیری‌ها، موثر بودن کارکرد خانواده و سازگاری جنسی باشد. مفهوم سازگاری زناشویی جایگاه برجسته‌ای را در مطالعه‌ی ارتباط خانوادگی و زناشویی به خود اختصاص داده است. سازگاری در زندگی زناشویی در بردارنده عواملی همچون: رضایت زناشویی، همبستگی دو نفری، همبستگی دو نفری، توافق در امور و ابراز محبت است. که در آن زوجین به صورت انفرادی یا با همکاری یکدیگر الگوهای رفتاریشان را برای رسیدن به حداکثر رضایت زناشویی در روابطشان، تغییر و اصلاح می‌نمایند (۱۸). ناسازگاری در ازدواج و رابطه زناشویی از مهم‌ترین عوامل بروز تنش، سردی روابط، گسیختگی انسجام، وحدت خانواده و در نتیجه ایجاد کانونی که نه تنها نمی‌تواند نیازهای عاطفی، روانی و زوجین را برآورده سازد، بلکه باعث بروز آشفتگی روانی، ناراحتی‌ها شده و سلامت روانی افراد را به خطر می‌اندازد (۱۸). رضایت زناشویی نیز یکی از عوامل مهم موثر بر سلامتی زنان و از مهمترین شاخص‌های رضایت از زندگی است رضایت زناشویی مجموعه‌ای از عوامل نظیر حل تعارض موفقیت آمیز یا موفقیت در فعالیت‌های مرتبط با شادکامی در ازدواج را در بر می‌گیرد (۷). با توجه به افزایش میزان طلاق در این زوجین می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین چالش‌های افراد است و می‌تواند در ابعاد مختلف زندگی آنها تاثیر گذار باشد این در حالی است که در طول زندگی مشترک، متغیرهای گوناگونی همچون حمایت اجتماعی و حمایت همسر، فعالیت‌های جنسی و سلامت همسر از

جمله عوامل مرتبط با سازگاری و رضایت زناشویی می‌باشد (۲۱). پژوهش‌های زیادی (۱۷، ۱۸، ۲۰) اثر بخش بودن برنامه غنی‌سازی روابط بروی سازگاری و رضایت زناشویی نشان دادند که آموزش غنی‌سازی روابط بر کاهش ناسازگاری زناشویی موثر است. با توجه به میزان بالای شیوع ناباروری و تاثیر این مشکل بر جنبه‌های گوناگون فردی، ارتباطی و اجتماعی افراد نابارور و به خصوص زندگی مشترک این زوجها مطالعه حاضر با عنوان ارزشیابی تاثیر برنامه غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی زوجین نابارور انجام شد.

مواد و روش‌ها

در این پژوهش نیمه تجربی، از پیش آزمون و پس آزمون برای دو گروه آزمون و کنترل استفاده شد و مرحله پیگیری، پس از ۳ ماه به اجرا در آمد. جامعه آماری زوجین نابارور مراجعه کننده به مطب متخصصین زنان و زایمان شهر بیرجند در سال ۱۳۹۴ مورد بررسی قرار گرفتند جامعه آماری شامل ۶۴ نفر از مردان و زنان نابارور مراجعه کننده به مطب متخصصین بودند که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. معیار انتخاب نمونه‌ها شامل حداقل یکسال اقدام به بارداری و عدم موفقیت در بارداری و تایید ناباروری توسط متخصصین زنان و تمایل به شرکت در مطالعه بود. ابزار گرد آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپاینر بود. این پرسشنامه یک ابزار ۳۲ سوالی، برای ارزیابی کیفیت رابطه زناشویی از نظر زن و شوهر است که با هم زندگی می‌کنند. این ابزار برای چند هدف ساخته شده است. تحلیل عاملی نشان می‌دهد که این مقیاس ۴ بعد رابطه را می‌سنجد. این ۴ بعد عبارتند از: رضایت زوجی، همبستگی زوجی، توافق زوجی و ابراز محبت. در پرسشنامه استاندارد سازگاری زناشویی اسپاینر نمره اعتبار کل مقیاس با آلفای کرونباخ ۰/۹۶ از همسانی درونی قابل توجهی برخوردار است و روایی این مقیاس ابتدا با روش‌های منطقی روایی محتوا چک شد. این مقیاس از روایی همزمان نیز برخوردار است و با مقیاس رضایت زناشویی لاک -

براساس بررسی‌های آماری انجام شده بین شاخص‌های توصیفی گروه‌های آزمون و کنترل تفاوت معناداری ملاحظه نشده است. ($p < 0.05$)

جدول ۱. توزیع فراوانی زوجین نابارور مورد مطالعه بر حسب متغیرهای تحصیلات و مدت ناباروری

متغیر	دامنه	فراوانی (درصد)
تحصیلات	زیردیپلم	۲۲ (۳۴/۴)
	دیپلم	۱۹ (۲۹/۷)
	فوق دیپلم کارشناسی و بالاتر	۷ (۱۰/۹) ۱۶ (۲۵)
مدت ناباروری	۱-۳	۲۲ (۳۴/۴)
	۴-۶	۱۶ (۲۵)
	۷-۹	۱۶ (۲۵)
	۱۰-۱۲	۴ (۶/۳)
	۱۳-۱۵	۰ (۰)
	۱۶-۱۹	۲ (۳/۱)
	۲۰-۲۳	۴ (۶/۳)
	۲۴ و بالاتر	۰ (۰)

نتایج ارائه شده در جدول شماره ۲ میانگین و انحراف استاندارد نمرات زوجین را در مراحل پیش آزمون و پس آزمون و دوره پیگیری نشان می‌دهد.

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد نمرات شرکت کنندگان در مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری

pvalue	دوره پیگیری	پس آزمون	پیش آزمون	گروه	متغیر وابسته
	X±SD	X±SD	X±SD		
$p < 0.001$ = $P 0.003$	۱۲۹/۳۳±۱۰/۶	۱۱۹/۷۹±۱۷/۷	۰۱۱/۵±۲۲/۴	آزمون	سازگاری کلی
	۹۳/۲۳±۲۱/۷	۹۱/۶۴±۲۳/۴	۹۶/۳۸±۲۳	کنترل	
$p < 0.001$	۴۴/۰۶±۴/۸	۴۰/۳۶±۶/۷	۸±۳۳/۸	آزمون	رضایت زناشویی
	۳۳/۳۲±۷/۲	۳۳/۵۲±۷/۸	۷/۳±۳۵/۲۳	کنترل	
$p < 0.001$ = $P 0.753$	۱۶/۱۳±۲/۲	۱۴/۴۳±۳/۲	۱۲±۳/۸	آزمون	همبستگی دو نفری
	۹/۴۱±۴/۱	۹/۲۶±۴	۹/۲±۴/۱	کنترل	
$p < 0.001$	۵۴/۸۶±۶/۱	۵۲/۳۳±۷/۷	۴۴/۶۶±۵	آزمون	توافق دو نفری
	۴۰/۵۸±۱۰/۲	۳۹/۳۵±۱۱/۲	۴۲±۱۱	کنترل	
$p < 0.001$ = $P 0.689$	۱۴/۲۶±۱	۱۲/۶۳±۲/۸	۱۱±۳/۷	آزمون	ابراز محبت
	۹/۹±۳/۱	۹/۵±۳/۶	۹/۹±۳/۹	کنترل	

والاس همبستگی دارد. زوج‌های گروه آزمون (۱۵ زوج) در معرض یک مداخله ۶ جلسه‌ای قرار گرفتند و در مقابل گروه کنترل (۱۷ زوج) در طی انجام پژوهش هیچ آموزشی دریافت نکردند. پس از اتمام جلسات گروه آموزش از هر دو گروه پس آزمون به عمل آمد. و گروه آزمون در طی دوره ۳ ماهه پیگیری پمفلت و پیام‌های کوتاه آموزشی مورد نیاز را نیز دریافت کردند. بعد از جمع آوری پرسشنامه‌ها داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۶ تجزیه و تحلیل شد در تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از شاخص‌های توصیفی، از آزمون آنالیز واریانس تکرار شونده استفاده شد. سطح معنی داری کلیه آزمون‌ها در این مطالعه ۰/۰۵ بوده است.

یافته‌ها

جامعه آماری مورد بررسی ۶۴ نفر از زوجین نابارور در سال ۱۳۹۴ بودند که میانگین و انحراف معیار سن زوجین شرکت کننده در مطالعه ۳۰/۶۸±۵/۲۴ بود (مردان: ۳۲/۰۶±۵/۰۲ و زنان: ۲۹/۳۱±۵/۱۷) و از نظر میزان تحصیلات ۳۴/۴٪ زیردیپلم، ۲۹/۷٪ دیپلم، ۱۰/۹٪ فوق دیپلم و ۲۵٪ کارشناسی و بالاتر بود.

همانطور که جدول شماره ۲ نشان می‌دهد میانگین پیگیری و پس آزمون در گروه آزمون با افزایش همراه بوده؛ اما در گروه کنترل نسبت به پیش آزمون آنها، افزایشی را نشان نمی‌دهد. بین میانگین دو گروه در نمره کلی سازگاری زناشویی و هریک از ابعاد رضایت زناشویی، همبستگی دو نفری، توافق دو نفری و ابراز محبت تفاوت معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر برنامه غنی‌سازی روابط بر افزایش سازگاری و رضایت زناشویی انجام شد. براساس نتایج بدست آمده، غنی‌سازی روابط باعث افزایش سازگاری و رضایت زناشویی شده است. این نتیجه، با یافته‌های عیسی نژاد (۱۷) اورکی (۲۰)، نظری و همکاران (۱۸) همسو است.

به لحاظ نظری می‌توان گفت مهارت‌های غنی‌سازی روابط، مهارت‌هایی هستند که برای کمک به برآوردن قوی‌ترین تمایلات خانواده‌ها و تقریباً در همه فرهنگ‌ها کاربرد دارد و مهم‌ترین این تمایلات عشق، دلسوزی، تعلق، اعتماد، وفاداری، امنیت و لذت را شامل می‌شود. در صورتی که هر زوجی این تمایلات را برای همسر برآورده نماید، به عنوان یک کارکرد روانی-اجتماعی اساسی در روابط زناشویی می‌تواند جو مراقبتی پایدار، عشق و صمیمیت، عزت نفس و رشد روانی همسر خود را تقویت نماید (۱۷).

غنی‌سازی به شیوه ارتقای روابط، باعث افزایش توافق در روابط زناشویی شده است. این نتیجه با یافته‌های قبلی همسو است (۱۷، ۱۸، ۲۰). در تبیین احتمالی این یافته‌ها می‌توان گفت که بخشی از فرایند غنی‌سازی به آموزش مهارت‌های مذاکره و حل تعارض اختصاص داده شده است، آموزش این مهارت‌ها و انتقال آن به محیط خارج از جلسات آموزشی به زوج‌ها در رسیدن به توافق و همفکری کمک نموده است در برنامه‌های غنی‌سازی روابط توجه ویژه‌ای به توانایی زوج‌ها در حل مسائل مخصوصاً مشکل ناباروری و حل تعارضات در زندگی این زوجین شده

است در این پژوهش نیز بهره‌گیری زوج‌ها از این مهارت، رابطه آنها را تحت تاثیر قرار داده است و توانایی آنها را در زمینه رسیدن به توافق در امور زندگی هم چنین توافق در مورد راه‌های درمان و دیگر راه‌حل‌های موجود (مانند فرزندخواندگی، ادامه زندگی و...) در زندگی زناشویی بخشیده است.

غنی‌سازی روابط، رضایت‌مندی زناشویی را بهبود بخشیده است. این نتیجه با یافته‌های پژوهش‌های قبلی همسو است (۱۷، ۱۸، ۲۰). همانگونه که بیان شد هدف اصلی این رویکرد کمک به ارضای نیازهای اساسی خانواده مانند: عشق، مهربانی، تعلق، امنیت و لذت است (۱۷)، در نتیجه می‌توان انتظار داشت این رویکرد، رضایت زناشویی را افزایش دهد به ویژه مهارت‌های همدلی باعث می‌شود هریک از زوجین به ارضای نیازهای هیجانی و روانی همسرش کمک کند و باعث پیدایش رفتارهای باز، صادقانه و صمیمانه توسط همسرش شود (۱۷، ۲۰). در تبیین احتمالی این یافته‌ها می‌توان گفت که الگوی مهارت‌آموزی غنی‌سازی روابط به زوج‌ها کمک می‌کند تا الگوهای مراوده‌ای مثبت‌تر و جدیدتری را از طریق ابزارهای مناسبی که برای حل مشکلات ارتباطی شان به آنها داده می‌شود را یاد بگیرند و رضایت زناشویی آنها را بهبود بخشد (۱۸). همواره مشکلات ارتباطی در روابط زناشویی از جمله مهم‌ترین عوامل موثر بر نارضایتی زوج‌ها در زندگی زناشویی است و مشکلات ارتباطی نیز معمولاً ناشی از فقدان مهارت‌های ارتباطی مناسب زوج‌ها در ارتباط با یکدیگر است (۱۸). گاتمن با ثبات‌ترین تعیین‌کننده ناخشنودی در ابراز هیجان منفی در پاسخ به ابراز هیجان منفی همسر در مواقع تعارض می‌داند (۲۲)، مخصوصاً در زوجین نابارور که افراد می‌توانند در حل تعارض و هیجان‌های منفی خود واکنش مناسب را انجام دهند. از این رو، با آموزش مهارت‌های ساده و در عین حال به مسائلی که زوج‌ها نسبت به آن بی‌اطلاع یا بی‌توجه هستند می‌تواند به بهبود رابطه زناشویی کمک کند. لذا با توجه به اینکه رضایت زناشویی تا حد زیادی متأثر از روابط زناشویی است بهبود ارتباط زوجین می‌تواند تا حد زیادی رضایت زناشویی

روابط زوجین نابارور با ایجاد توانایی آنها در بیان احساسات و افکار و افزایش ارتباط عاطفی مثبت در بین این زوجین می‌توان باعث افزایش ابراز محبت و درک متقابل این زوجین از شرایط یکدیگر شود.

غنی‌سازی به شیوه ارتقا روابط پس از گذشت سه ماه، همچنان اثر بخشی خود را حفظ کرده است. این بخش از یافته‌های پژوهش با نتایج حاصل از پژوهش‌های قبلی همسو است (۱۷، ۲۳). نتایج پژوهش حاضر نشان داد آموزش غنی‌سازی روابط بر سازگاری و رضایت زناشویی موثر بوده است. یافته‌های این پژوهش می‌تواند، اطلاعات مفیدی را برای مشاوران و بخصوص به مراکز مشاوره موجود در مراکز ناباروری، در مورد اثر بخشی غنی‌سازی روابط بر بهبود ابعاد روابط زناشویی فراهم نماید. هم‌چنین این پژوهش می‌تواند زمینه و مقدمه‌ای برای پژوهش‌های بیشتر در مورد غنی‌سازی روابط و کیفیت روابط زناشویی بخصوص در زوجین نابارور که نیاز به حمایت و توجه بیشتری دارند فراهم نماید چراکه در این زمینه پژوهش‌های بسیار کمی صورت گرفته است.

سپاسگزاری

این مقاله حاصل بخشی از پایان نامه طرح تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با کد ۹۴۰۲ b بود و از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند به دلیل حمایت مالی و هم‌چنین پزشکان متخصص زنان و نازایی شهر بیرجند بخصوص سرکار خانم دکتر نرگس ناصح و کلیه زوجین محترم شرکت کننده در این مطالعه و تمامی افرادی که به نوعی در این پژوهش ما را یاری دادند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References:

1. deircondmoghadam a, delpesheh a.sayehmiri k, Prevalence of infertility in systematic review methodology. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2013. 16(81): p. 1-7.(persian)
2. jonaidy e, norani s, mokhber n,shakeri m., Comparing the Marital Satisfaction in Infertile and Fertile Women

را افزایش دهد. غنی‌سازی به شیوه ارتقای روابط، باعث افزایش همبستگی و انسجام در روابط زناشویی شده است. این نتیجه با یافته‌های قبلی همسو است (۱۷، ۱۸، ۲۰). در تبیین احتمالی این یافته‌ها می‌توان گفت که با توجه به اینکه برنامه غنی‌سازی روابط توانسته سازگاری و رضایت زناشویی را افزایش دهد می‌توان نتیجه گرفت که این مسئله هم موجب افزایش همبستگی و انسجام زناشویی گردد و زوجها را به یکدیگر نزدیک تر و متحدتر سازد (۱۸). متغیرها و عوامل گوناگونی وجود دارند که می‌توانند در انسجام زناشویی و نزدیک تر ساختن زوجها به یکدیگر تاثیرگذار باشند که از جمله مهم ترین آنها می‌توان به مهارت‌های ارتباطی صحیح و مناسب اشاره کرد که به زوجها در درک متقابل نیازها، خواسته‌ها و انتظارات و در نتیجه نزدیکی و تفاهم هر چه بیشتر آنها کمک می‌کند (۱۸). این مسئله مخصوصا در زوجین نابارور و درک متقابل خواسته‌های افراد و همدلی و همبستگی آنها در همه مراحل درمان و ادامه زندگی بسیار حائز اهمیت است. غنی‌سازی به شیوه ارتقای روابط، باعث افزایش ابراز محبت در روابط زناشویی شده است. این نتیجه با یافته‌های قبلی همسو است (۱۷، ۲۰). در تبیین احتمالی این نتایج می‌توان گفت که وقوع تعارض‌ها و کشمکش‌ها نیست که ازدواج‌های نابسامان را به طلاق می‌کشاند بلکه کاهش بیان احساسات عاطفی، عدم ارتباط عاطفی مثبت و حساس بودن بیش از حد زوجها نسبت به هم عامل اصلی اختلافات و فروپاشی زندگی زوجین است (۱۸). تجربه ثابت کرده است که عمق صمیمیتی که دو نفر در روابطشان ایجاد می‌کنند به مقدار زیادی به توانایی آنان در بیان افکار، احساسات، نیازها، خواسته‌ها و آرزوهایشان بصورت روشن، دقیق بستگی دارد (۲۰). نتایج این مطالعه نشان داد که غنی‌سازی

- Referred to the Public Clinics in Mashhad in 2006-07. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2009. 12(1): p. 7-16. (persian)
3. Hosseini J, emadoden M., Mokhtarpour H, Sorani m, Prevalence of Primary and Secondary Infertility in Four Selected Provinces in Iran, 2010-2011. Journal of

- Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2012. 15(29): p. 1-7.
4. akhtari e, byvas s., sohrabvand f. Infertility in Iranian Traditional Medicine from Hakim Mohammad Azam Khan point of view.. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2015. 18(148): p. 18-23. (persian)
  5. agha mohamadian h, zarezadeh s, horofghanad m, hokmabadi m, To examine the relationship between perfectionism and performance Sexual infertile women. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2014. 17(97): p. 9-17.
  6. abhar-zanjani f, khjehmerza v, sayedi m, shahabi zadeh f, dastjerdi r, bahryneian a., Study beliefs, communication and marital dissatisfaction in fertile and infertile couples. Fundamentals of Mental Health, 2015. 17(2).
  7. Sahraeian K, Jafarzadeh F, Poursamar SL, THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL SUPPORT AND MARITAL SATISFACTION IN INFERTILE WOMEN BASED ON INFERTILITY Nursing and Midwifery urmia university of medical sciences, 2014. 12(10): p. 1104-1109.
  8. ezzati a, Noori r, hasani g, attern of relationships, social support, coping strategies, and social tag with the symptoms of depression in infertile women in Tehran in 2010. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI). 16(45): p. 20-28.
  9. amanelahifar a, nikhakht r, hoseini m, ahmadi fakhr s, hoseini z, the comparison of marital satisfaction and quality of life between fertile and infertile woman. biannual journal of applied counseling, 2012. 2(1): p. 75-88.
  10. mazaheri.m, keighobadi f, The way to solve problems and marital adjustment in infertile and fertile couples. Journal of Reproduction and Infertility, 2001: p. 22-32.
  11. talaee a, kimiyaee a., borhani moghani m, moharreri f, talaee a, khanghaei r, The effect of cognitive-behavioral group therapy on depression in infertile women. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2014. 17(94): p. 1-9.
  12. najafi m, solymani k., javidi n, hoseneikamkar e, peerjavid f, Evaluate the effectiveness of of couple therapy in increasing marital and health promotion of physical and psychological infertile couples. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2015. 17(133): p. 8-21.
  13. mollaei nezhad m, jafarpoor alavi m., jahanfar sh, infertility related stress and marital women who referred to Isfahan infertility treatment clinic. Reproduction & Infertility, 2009. 72(73): p. 8-20.
  14. zare z, golmakani n, amireian m, mazlom r, lal ahangar m., Compare marital satisfaction in fertile and infertile couples and their relationships with sexual problems. Journal of Obstetrics Gynecology and Infertility (IJOGI), 2015. 18(143): p. 1-10.
  15. Nourani.Shahla, Jonydi E., Taghi SM, Naghme M. , Sexual Sa Clinics in Mashad.. Medical Journal of Reproduction & Infertility, 2009. 10(4): p. 269-277.
  16. tamannaefar.m, Comparison of Mental Health - the marital Compatibility - coping responses in fertile and infertile women. Shahed University, 2011. 3(4): p. 51-60.
  17. isanejad o, ahmadi a, etemadi o., effectiveness of relationship enhancement on marital quality of couples. journal of behavioral sciences 2010. 4(1): p. 9-16.
  18. nazari a, taheerad m, asadi m, Effect relationship enrichment program on marital adjustment couples. Journal of Counseling and Psychotherapy, 2014. 3(4): p. 527-40.
  19. Marchand, Jenifer F, Hock e, Avoidance and Attacking Conflict-Resolution Strategies Among Married Couples: Relations to Depressive Symptoms and Marital Satisfaction*. Family Relations, 2000. 49(2): p. 201-206.
  20. orakei.m, jamali c, farajollahi m, karimi firouzjaei a. Effectiveness of relationship enrichment program on marital couples. social cognition, 2012. 1(2): p. 52-9.
  21. Parvin N, Fatemi a , Aminian F, Rafiee-Vardanjani L, Effectiveness of life training skills on marital satisfaction of female nurses in Hajar Hospital in Shahrekord city- a clinical trial Journal of Clinical Nursing and Midwifery 2014. 3(1): p. 37-46.
  22. Gattman, J. Why marriage succeed or fail. New York.: 1994. (book)
  23. edalaty z, aghamohammadian.h., madares ghorvi m, hassan abadi h, Evaluate the effectiveness of time program (enrichment married) couple of student satisfaction. Scientific Journal of Kurdistan University of Medical Sciences, 2009. 14(4): p. 89-98.